Poštnina plačana v gotovini.
Štev. 14.

V Ljubljani, dne 15. julija 1934.

Cena posamezni številki Din 3·—
Leto. XVI.

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40·—, za pol leta Din 20·—, za četrt leta Din 10·—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku.

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani štev. 11.467.

List za državne nameščence in upokojence.

Sarajevski zadružni kongres

Naš list je že objavil obširno spomenico, ki je bila sprejeta na rednem letnem občnem zboru Zveze nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev, ki se je vršil o Binkoštih v Sarajevu. Danes podajamo kratko poročilo o poteku veličastnega zborovanja, da se na ta način najširši krogi zadrugarjev seznanijo z delovanjem naših zadrug in njihove zveze.

Že dne 18. maja se je vršila predkonferenca zastopnikov vseh včlanjenih zadrug in je trajala ves dan. Razpravljalo se je o poslovanju upravnega odbora Zveze in so bile podane smernice in navodila za bodoče delo.

Iz poslovnega poročila je razvidno, da je bilo konec leta 1933. včlanjenih v Zvezi 172 zadrug s 104.968 člani. Od tega je 77 nabavljalnih, 84 kreditnih, 8 stavbnih in 3 produktivne (čebelarske) zadruge. Lastna sredstva vseh nabavljalnih zadrug znašajo nekaj nad 30.6 milijona dinarjev, kreditne zadruge imajo pa skoro 22.8 milijona dinarjev premoženja.

Nabavljalne zadruge so prodale članom blaga za skoro 190 milijonov, kreditne zadruge pa dale posojil za približno 60 milijonov dinarjev. V minilem letu je Zveza pregledala 144 zadrug. Glavnica Zveze znaša nad 120 milijonov dinarjev. Od tega je približno 600.000 Din članskih deležev, skoro 74 milijonov dinarjev glavnice od svoječasnega 1% odbitka pri državnih nabavah ter končno skoro 46 milijonov dinarjev od odtegljajev po 10 oz. 5 dinarjev mesečno.

Na konferenci so zastopniki zadrug razpravljali o raznih predlogih glavnega odbora, o katerih je nato sklepala skupščina sama. Po konferenci so se na Narodni univerzi vršila napovedana predavanja. Govoril je o odnošaju zadrugarstva do kapitalizma in komunizma profesor Marin Katunarić iz Splita ter profesor Šefkija Bubić iz Sarajeva, ki je govoril o zadružnem tisku.

Prihodnji dan, dne 19. maja se je začelo zborovanje ob 9. uri zjutraj v Imperial-kinu. Pri otvoritvi je bil navzoč tudi odposlanec Nj. Vel. kralja, številni zastopniki oblastev, odposlanci drugih zadružnih zvez in raznih kulturnih ustanov. Uvodoma je predsednik upravnega odbora — potem ko so bile odposlane udanostna brzojavka vladarju in pozdravne brzojavke raznim članom vlade — poročal o uspehih zadnjega leta. Sredstva Zveze so se od lanske skupščine povečala za skoro 30 milijonov dinarjev. Poudarjal je potrebo, da zadruge redno vračajo posojila, da se morejo podpirati tudi nove zadruge. V Zvezi se je ustanovil poseben nabavni oddelek za skupno nabavljanje blaga za vse včlanjene zadruge. Za širjenje zadružne misli je Zveza lani ustanovila 7 nagrad za dijake vseučilišč, 60 nagrad po 150 Din in 60 nagrad po 100 Din pa za dijake srednjih šol, ki bodo napisali najboljša dela o zadružništvu. Zveza prireja tudi redne tečaje za zadružne poslovodje.

Na koncu govora je g. Štibler poročal o kongresu trgovcev v Skoplju, ker se je mnogo govorilo tudi o našem zadružništvu. Trgovci so poudarjali, da so največji rodoljubi, toda nihče nima patenta na patriotizem — je poudarjal g. Štibler — in uradniki so vsaj prav taki patriotje, če ne boljši kot trgovci. Če je kriza hudo zadela trgovce, je še huje prizadet stan državnega uslužbenstva, kakor sploh trpe zaradi gospodarske stiske vse plasti ljudstva. Ugodnosti, katere baje uživajo zadruge, so le na papirju, v praksi jih pa ni. Nato je govornik ostro zavračal nedokazano in zlohotno insinuacijo, češ da zadruge dovajajo v državo inozemski kapital. To je gladka neresnica. Nadalje je izjavil, da je obdavčenje zadrug drž. uslužbencev neopravičeno, in tudi proti besedilu zakona o naših zadrugah ter izjavil: »Ne dovolimo, da bi se v zadružno delo mešala politika, vsaj za zadrugarstvo drž. uslužbencev velja to s 100%. Zato zavračamo insinuacijo, da bi naše zadruge mogle postati protirežimski instrument. Za konsumente zahtevamo polno svobodo glede preskrbe z vsemi predmeti vsakdanje potrošnje. Nihče nam ne more vsiljevati služkinje za posle, katere moremo opraviti sami, zlasti pa ne, če te služkinje ne moremo plačati.« — Govornika je občni zbor nagradil z dolgotrajnim odobravanjem.

Razni govorniki iz različnih krajev države so nato govorili o poročilu upravnega odbora, odgovarjali na napade kongresa trgovcev in pozivali drž. uslužbence naj se trdno strnejo v vrste zadrugarjev, s čemer si bodo edino mogli olajšati svoj položaj. Zborovalci so nato soglasno odobrili poročili upravnega in nadzornega odbora in jima dali razrešnico. Nato so sledile volitve in je bil med drugimi izbran v nadzorni odbor spet zaslužni naš zadružni delavec, g. dr. Pečovnik iz Maribora. — Obširno in res utemeljeno spomenico smo objavili že v zadnji številki.

V nedeljo, dne 20. maja se je vršila svečana proslava desetletnice sarajevske železničarske Kreditne zadruge. V ta namen se je vršil manifestacijski pohod po mestu, nakar je sledila slavnostna akademija v Narodnem gledališču. Obhod po mestu se je pričel ob 9. uri in so se ga udeležili zadrugarji z vseh delov sarajevske železniške direkcije in zastopniki in odposlanci vseh naših zadrug iz vse države. Tudi celokupni odbor Zveze je sodeloval pri obhodu, katerega je otvorila železničarska godba iz Sarajeva. V sprevodu je bilo približno tri tisoč zadrugarjev. Na čelu so nosili poleg državne tudi mavrično zadrugarsko zastavo. V sprevodu je korakala tudi železničarska godba iz Bosanskega Broda. Pred posameznimi skupinami so nosili napise kakor: »V zadrugi je vseh nas rešitev«, »Največja pomoč je samopomoč«, »Vsaka ptica leti k svoji jati« in druge. Sprevod je šel po glavnih ulicah skozi središče mesta do Narodnega gledališča, kjer se je pred nabito polnim avditorijem pričela ob 11. uri slavnostna akademija. Na akademiji, pri kateri so prisostvovali mnogoštevilni zastopniki oblastev, so razni govorniki poudarjali zasluge in uspehe železničarske kreditne zadruge v Sarajevu, ki je po svojem delu in številu članstva dosegla prvo mesto med vsemi ter zbrala ogromno glavnico nad 25 milijonov dinarjev. Akademijo je železničarski pevski zbor »Jedinstvo« zaključil s himno, nakar je bila slovesnost končana. — Po akademiji so odšli udeleženci proslave k »Lahu«, kjer je bil prirejen obed na prostem in velika zadrugarska veselica. Obeda se je udeležilo približno 1500 zadružnikov, sodelovali sta pa železničarski godbi iz Sarajeva in Bosanskega Broda. Naslednji dan je bil prirejen za zastopnike in odbor Zveze izlet v Vareš.

Delo letošnjega kongresa je bilo, kakor je videti iz poročila, prav uspešno, razpoloženje res tovariško in prežeto z duhom vzajemnosti. Za konec navedemo samo nekaj predlogov, katere so stavili zastopniki posameznih zadrug. Tako je na primer bil stavljen predlog, naj se ustanovi ministrstvo za zadrugarstvo in naj se z zakonom oživotvorijo zadrugarske zbornice, ki naj bi pospeševale širjenje zadružne misli v državi. Prav tako je predlagal neki zastopnik, naj se z zakonsko zaščito zadružnikov kar najprej izvrši potrebno, da se razdolže zadružniki vsaj v istem obsegu, kakor so dosegli zaščito kmetje in trgovci. S tem bi se omogočil pristop v zadruge vsem tistim drž. uslužbencem, ki so zaradi svojih dolgov odvisni od trgovcev oz. bank in posojilnic. Razni govorniki so zlasti poudarjali potrebnost zadružnega tiska, ki naj bi pa bil kar najbolj poljuden in s tem dostopen najširšim krogom. S pozivom, ki je bil ponovno izrečen na zborovanju, naj bi se vsi državni uslužbenci nemudoma uvrstili med zadrugarje, zaključujemo to poročilo.

Vozne ugodnosti železničarjev

Prometni minister je na podlagi § 102 zak. o drž. prom. osebju predpisal pravilnik o brezplačni in ugodnostni vožnji osebja državnih prometnih ustanov. Pravilnik je stopil v veljavo s 1. julijem t. l.

Napram dosedanjemu pravilniku se novi razlikuje v tem, da določa ugodnosti samó za vožnjo po državnih in v državni upravi se nahajajočih železnicah, med tem ko za vožnjo z ladjami ne vsebuje nobenih določil o ugodnostih, kakor je to bilo doslej. Pač pa ustanavlja načelo recipročnosti med osebjem državnih železnic in rečne plovbe.

Pravilnik je med železniškimi uslužbenci zaradi posameznih svojih določil, s katerimi so se nekatere ugodnosti deloma sploh odpravile deloma pa močno omejile, vzbudil mnogo pozornosti.

Z novim pravilnikom je dovoljena za zasebna potovanja trikrat na leto popolnoma **brezplačna vožnja** vsem aktivnim železniškim uradnikom, pripravnikom, zvaničnikom in služiteljem. Isto pravico imajo upokojeni uslužbenci, če so služili v državni prometni službi vsaj 10 let. Tudi upokojeni pogodbeni uradniki, dnevničarji in delavci imajo isto pravico, če prejemajo pokojnino od državnih prometnih ustanov ali zadevnih skladov, če jim je bilo za pokojnino priznanih vsaj 15 let službe. Družinski člani navedenih uslužbencev imajo prav tako trikrat na leto brezplačno vožnjo pod istimi pogoji kot poglavarji družin. Isto velja tudi za vdove in otroke umrlih železničarskih uslužbencev. Nadalje imajo isto ugodnost tudi razni drugi uslužbenci kot zdravniki, dijaki prometnih šol itd.

Mimo navedenih treh brezplačnih voženj na leto imajo vsi navedeni še pravico do treh popolnoma brezplačnih voženj na leto vsi pravkar navedeni uslužbenci in njihovi družinski člani. Lahko pa prometni minister v izjemnih primerih dovoli aktivnim železničarjem in njihovim svojcem tudi po več brezplačnih potovanj, prav tako tudi uslužbencem, ki še nimajo pravice do teh ugodnosti.

Najvažnejši predpis novega pravilnika je pa ta, da so bile z njim odpravljene takozvane vožnje po režijski ceni, do katerih so imeli uslužbenci doslej neomejeno pravico. Ta določba je železniške uslužbence najteže zadela, ker jim je odvzela staro, že desetletja pripadajočo pravico.

Aktivni železničarji, ki stanujejo izven službenega mesta, vendar največ do 20 km od istega, dobe stalne brezplačne vozovnice za progo **od kraja stanovanja do službenega mesta.** Te vozovnice so izdane na ime in jih dobe brezplačno tudi otroci železničarjev, ki se kot **dijaki** redno vozijo v šolo, toda ne nad 20 km razdalje. Tudi za vožnje do najbližnjega železniškega zdravnika oz. do bolnice itd. imajo železniški uslužbenci pravico do brezplačne vozovnice.

V vseh ostalih primerih imajo pa aktivni uslužbenci in njih družine odslej pravico do ugodnostne **vozovnice za polovično ceno.** Ta pravica pa ne pristoji upokojenim uslužbencem in njihovim družinskim članom, ki imajo pravico samo do treh ugodnostnih voženj za polovično voznino na leto.

Uslužbenci, ki stanujejo izven službenega kraja in sicer izven enega od imenoma naštetih 14 mest, med katerimi sta tudi Ljubljana in Maribor, imajo pravico do **mesečnih vozovnic** po ceni, ki je določena v potniški tarifi za javne uslužbence, in sicer zase, za družinske člane, za očeta in mater, če živita z njimi, in še za enega služabnika.

Uradnikom prvih štirih skupin pripada pravica uporabe I. razreda. Uradnikom od VIII. do V. skupine pripada II. razred, vsem ostalim uslužbencem pa III. razred. Upokojencem pripada razred do katerega so imeli pravico, dokler so bili v aktivni službi. Rodbinski člani imajo pravico do istega razreda kot njihov družinski poglavar. Za kritje dejanskih izdatkov so določene posebne pristojbine in sicer za legitimacije po 10 Din, za brezplačne vozovnice po 6, 4 ali 2 Din, za posamezne legitimacije na listu po 2 dinarja itd.

Železniški uslužbenci imajo pravico do brezplačnega prevoza svojega **pohištva** v naslednjih primerih: ob nastopu službe v teku 6 mesecev, pri premestitvah, pa bodisi da so odrejene na prošnjo oz. po službeni potrebi, in ob upokojitvi v teku enega leta in sicer za prevoz od službenega kraja do kraja stalne nastanitve. Pripada pa ta pravica samo tistim, ki so služili vsaj 10 let. Oženjeni uslužbenci imajo pravico do brezplačnega prevoza pohištva v najvišji teži 10.000 kg, samci pa do 5000 kg.

Aktivnim uslužbencem pripada tudi pravica do ugodnostnega prevoza **življenjskih potrebščin,** s katerimi se zalagajo za zimo. Za prevoz takega blaga plačajo samo 10% redne tovornine. Tudi za prevoz **kuriva** pripada železničarjem pravica do znižane tovornine, ki znaša 20% običajne. Oženjeni uradniki z otroci in oženjeni uradniki od V. skupine navzgor smejo prepeljati največ 10.000 kg, vsi ostali uslužbenci pa do 5000 kg kuriva. Tudi za gradnjo lastnih stanovanjskih stavb smejo prevažati železničarji **stavbno gradivo po** znižani **tovornini,** ki znaša 20% običajne.

Kakor smo že omenili je ta pravilnik hudo prizadel železniško uslužbenstvo, ki je z njim izgubilo velik del svojih postranskih ugodnosti. Da bi se predpis o odpravi vožnje po režijski ceni ukinil oz. vsaj omilil, so železničarske organizacije predložile ministrstvu že več spomenic in prošenj. Na rednem občnem zboru UJNŽB je to vprašanje tvorilo glavni predmet debate in izzvalo skoro pravo krizo v tej močni stanovski organizaciji. Prav tako je tudi sreski odbor Jugoslovanske nacionalne stranke interveniral, naj bi se ta za železničarje huda določba odpravila, oz. vsaj olajšala. V istem smislu je objavil tudi minister g. dr. Kramer v ljubljanskem »Jutru« uvodnik, kjer nujno zagovarja potrebo čimprejšnje spremembe oz. omilje-

nja strogih predpisov novega pravilnika.

Bilo bi želeti, da bi se vsem tem opravičenim prošnjam ugodilo in da bi se železniškim nameščencem vrnile njihove prejšnje pravice, ki za državno blagajno ne značijo nobene obremenitve, za uslužbenstvo državnih železnic pa predstavljajo veliko in dragoceno ugodnost. Pri ti priliki naj še omenimo, da so se zadnje čase pričele širiti neosnovane govorice, da se pripravlja tudi za vse ostalo državno uslužbenstvo slična okrnitev železniških ugodnosti. Po teh glasovih naj bi se odvzele vsem aktivnim nameščencem legitimacije, ki jim dajejo pravo do 50% znižanja voznih cen. Hvalabogu so bile te — očividno zlohotno razširjane — govorice te dni uradno demantirane, ker nima vlada namena, odvzeti drž. uslužbenstvu teh pravic. Pač pa se iste ugodnosti priznajo menda tudi banovinskemu uslužbenstvu — kar bo le koristilo državni blagajni. Prav tako bi se pa dohodki drž. železnic le povečali, če bi se tudi drž. upokojencem priznala neomejena — ali pa vsaj znatno razširjena — pravica do znižane vožnje.

Profesorsko zborovanje

Konec maja je imela ljubljanska sekcija Jugoslov. profesorskega društva svoj redni občni zbor. Zborovanje se je vršilo dne 27. maja v Trgovskem domu v Ljubljani. Udeležba je bila nenavadno številna, ker je bilo od 348 društvenih članov navzočnih oz. zastopanih nič manj kot 339, kar priča da se slovenski srednješolski profesorji kar najživahneje zanimajo za svojo stanovsko organizacijo.

Potem, ko je bila odposlana vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pozdrava prosvetnemu ministru in banu, je podal predsedstveno poročilo predsednik dr. Grafenauer. Poročal je o noveli k zakonu o srednjih šolah, katero je prosvetno ministrstvo izdelalo deloma po predlogu profesorske organizacije. Osrednji odbor društva je dokončal priprave za gradnjo profesorskega doma. Da stavbena dela doslej še niso bila oddana, je razlog edino v nekih formalnostih in pomanjkljivih organizačnih pravilih. — Izredno važno je vprašanje šolskih knjig, ki naj se uredi z zakonom o monopolizaciji izdajanja šolskih knjig. To se bo zgodilo po izjavi prosvetnega ministrstva približno v štirih letih. — Stalež srednješolskih profesorjev v naši banovini v minilem letu ni bil popolen, manjkalo je nad 30 profesorjev. Zato so bili ostali vsi močno prezaposleni. Letošnjo pomlad je bilo nastavljenih več honorarnih učnih moči, vprašanje njihove definitivne namestitve se reši pa šele v jeseni. Ljubljanska banska uprava izdeluje načrt, po katerem bodo profesorji minimalno zaposleni. — Organizacija je svojo zahtevo, da se v Murski Soboti gimnazija razširi v popolno, večkrat in kar najodločneje ponovila. Tudi je storila vse, da se za III. državno realno gimnazijo v Ljubljani sezida novo poslopje. — K znižanju draginjskih doklad je društvo zavzelo stališče, da zasluži enako delo enako plačilo. Če že morajo biti redukcije prejemkov, se morajo izvršiti vpoštevaje individualne razmere, odstotno in progresivno. V tem smislu je organizacija naredila posebno spomenico.

Tajnik prof. Lj. Jurković je podal podrobno poročilo o delovanju društva. Naglašal je zahteve, katere je organizacija ponovno predložila pristojnim činiteljem. Tako naj se izdela stalni učni načrt, zniža naj se število pismenih nalog, izostanejo naj tudi naloge, ki se ponavljajo vsako leto po pobudah raznih društev. Število šolskih slavnosti in predavanj naj se skrči, ker motijo delo. Zbiranje prispevkov za razne dobrodelne in druge namene naj se po šolah popolnoma opusti ali skrči do skrajnosti, ker znači za šolsko poslovanje veliko in nepotrebno moralno in gmotno breme.

Blagajniško poročilo je podal profesor dr. Novak. Iz poročila je razvidno, da je društveno gospodarstvo v redu in prav skrbno vodeno.

Nato so poročali posamezni odseki organizacije, tako odsek za manjšinska vprašanja, za šolske knjige in za zbližanje slovanskih narodov. — Zborovalci so sprejeli vsa poročila brez razprave in soglasno dali razrešnico dotedanjemu odboru. Nato so sklenili, da se tudi v Ljubljani ustanovi podružnica »Kreditne in podporne zadruge profesorskega društva«, ki ima sedež v Zemunu. Zborovalci so sprejeli pravilnik za zadrugo in resolucijo, ki zahteva kar najhitrejšo ustanovitev podružnice te zadruge v Ljubljani.

Pri volitvah se je del odbornikov moral menjati. Za predsednika je bil vnovič izvoljen g. dr. Grafenauer, za odbornike pa profesorji gg. Jurković, Bajuk, Rupnik in Schweiger, za namestnike: gg. Sever, Kuljiš, Vazzaz, R. Kranjec, za nadzornike: gg. Mašera, Andree, Savnik in namestnika: gg. S. Kranjec in Čemažar.

Nato so bili sprejeti še razni predlogi, tako glede ustanovitve višje gimnazije v Murski Soboti, kar naj se čimprej izvrši. V naslednjem navedemo še poglavitne ostale predloge, ki so bili soglasno sprejeti: šolnine naj pobirajo v bodoče davčni uradi; dijakom meščanskih šol naj se dovoli prestop na gimnazijo brez dopolnilnih izpitov; profesorska mesta naj se ne sistemizirajo, temveč naj se omogoči avtomatično napredovanje po položajih; prepreči naj se prodaja raznih knjig in srečk po šolah; vodji obveznih šolskih ekskurzij naj se nudi brezplačna vožnja po železnici in naj se obenem maksimira število učencev, ki jih sme voditi en profesor; zimsko polletje naj se zaključi s praznikom sv. Save dne 27. januarja; konferenca za določitev šolskih knjig v prihodnjem letu naj se vrši ob koncu junija, ne pa šele v septembru kakor lani; učne moči na šolah naj se razbremene in naj se nastavijo novi profesorji. Sprejetih je bilo tudi več resolucij, ki pledirajo za pravičnejšo ureditev prejemkov.

Zborovalci so končno sklenili, da ljubljanska sekcija organizacije prispeva 10.000 Din kot temeljni kamen za gradnjo vseučiliške biblioteke.

Izvenšolsko delo učiteljstva

Na zborovanju sreskega Učiteljskega društva JUU za Maribor levi breg, ki se je vršilo dne 21. aprila 1934, je bila sprejeta naslednja resolucija, ki kaže napačno pojmovanje učiteljskega poklica, iz česar izvirajo v glavnem nezdrave razmere, ki vladajo na prosvetnem polju pri nas. Resolucija — katero prenašamo iz »Učiteljskega tovariša« od 7. julija t. l., štev. 42, se glasi:

»Odkar obstoja uzakonitev dolžnosti učiteljskega izvenšolskega delovanja, je zlasti podeželski učitelj naravnost preobremenjen in sloni na njem skoraj vse društveno delo. Sedanji konglomerat premnogih društev grozi delovno in gmotno izčrpati še tako krepkega učitelja. Zle posledice vsega tega so:

1. da s to preobremenitvijo trpi šolsko delo, ki je in mora ostati na prvem mestu;

2. da je s to preobremenitvijo zlasti prizadeto mlajše učiteljstvo, ki se ne more zadostno posvetiti svoji še potrebni nadaljnji izobrazbi za šolsko-vzgojno in učno delo ter trpi tudi temeljitost priprave na pouk;

3. da je vzgojno škodljiv pojav, da mnoga društva zahtevajo že članstvo med šolsko mladino.

4. Neizpodbino je neumesten in škodljiv pojav, da si nekatera društva in osebnosti prisvajajo pravico, ob raznih prilikah izrekati svojo oceno o učiteljevem delovanju, se z raznimi predlogi in koraki celo vtikati v njegovo službeno razmerje (celó namestitve, premestitve itd.), za kar vse so edino pristojne in morajo ostati merodajne nadrejene šolske oblasti, sicer postaja lahko učitelj igračka vsakočasne volje in nevolje laikov in tendencioznežev, ne glede na svoje morda odlično delovanje v šoli.

5. Neizpodbitno je posledica vsega tega opasnost osovraženja učiteljstva pri ljudstvu, kajti vsem v nobenem primeru ne moreš ugoditi, kot učitelj in vzgojitelj pa vendar moraš biti prijatelj in svetovalec vsem, sicer je — poleg mnogih drugih neugodnosti — vez med šolo in domom iluzorna, nemogoča.

Učiteljstvo je prepričano, da so navedena dejstva težak problem, ki ga je težko prijeti, še težje pa rešiti. Ono hoče dvigniti društveno delovanje iz dosedaj preveč na papirju in premalo na življenje naslonjenega stanja, kar pa je spričo kvantitativne nadprodukcije društev nemogoče. Ono je, hoče in bo delalo, hoče pa tako vrsto in toliko množino dela, da isto ne ovira šolskega dela, ne krati njegovih (učiteljskih) pravic ter ne odtujuje šole in učiteljstva od naroda, pri takem izvenšolskem delu pa računa tudi na zaščito oblastev.

O tem važnem predlogu prosimo, da razmišlja oblast in javnost ter se izvenšolsko učiteljsko delo po temeljiti reviziji primerno omeji in regulira.«

Volonterska služba in položajne doklade

Nekemu uradniku pri odmeri osebne pokojnine pristojno ministrstvo ni vpoštevalo dobe, katero je uslužbenec prebil v drž. službi kot volontêr. Na uslužbenčevo tožbo proti odloku o odmeri pokojnine je drž. svet izdal razsodbo štev. 15.462 od 25. sept. 1933. S to razsodbo je državni svet zavrnil uslužbenčevo tožbo z naslednjim utemeljevanjem:

»Tožitelj osporava pravilnost izpodbijane odločbe zato, ker mu z isto za odmero položajne doklade iz § 124 uradniškega zakona iz leta 1931. ni bil vračunan čas, katerega je odslužil kot neplačani volontêr od 3. aprila 1898 do 4. julija 1900. Navedbe v tožbi so neumestne.

V § 248 uradn. zakona iz leta 1931. je predpisano, da določbe tega zakona veljajo za vse tiste drž. uslužbence, katere je zakon na dan uveljavljenja našel v aktivni državni službi ali ki po tem stopijo vanjo, neglede na prejšnje predpise, ki so veljali pred uveljavljenjem tega zakona. Ker pa je bil tožitelj upokojen ob času, ko je veljal zakon o uradnikih iz leta 1931., so za odmero njegove pokojnine merodajne samo določbe tega zakona (§ 248), kolikor ne gre za izjemo v smislu § 277 istega zakona, kar pa se ne nanaša na tožitelja (ker ni v sedanjem uradn. zakonu nikjer izrečno ugotovoljeno, da velja predpis o vračunljivosti volonterske službe še naprej; op. ur.).

Po §§ 113 in 114 navedenega zakona se volontêrska služba ne računa za pridobitev pravice do osebne pokojnine, tako da se dosledno po tem ta služba tudi ne priznava za odmero položajne doklade po § 124 uradniškega zakona iz leta 1931.

Po navedenem je izpodbijana odločba izdana pravilno, ker tožitelju sporni čas ni priznan za določitev položajne doklade.«

Iz te razsodbe, ki je očividno načelnega značaja, je mogoče sklepati, da se v bodoče doba volontêrske službe — **ker se ne smatra za efektivno državno službo** — v splošnem ne bo več priznavala za odmero pokojnine od položajne doklade, pač pa da se še priznava za izračunitev skupne službene dobe, ki se vpošteva pri odmeri pokojnine od plače.

E. Amphlett:

Smola

Poglavitna oseba v ti zgodbi je Jeanetta. Osemnajst let, dete pregrešnega Pariza.

Oče je boljši gospod iz ljudstva. Z veščo roko vozi dan za dnem autobus AX, zanesljivo skozi vse nevarnosti pariškega tlaku.

Jeanettini materi je baje, tako pravijo, pred dobrimi osemnajstimi leti na prav tistem tlaku malce spodrsnilo. Šušljali so nekaj o nekakšnem ruskem velikem knezu (gospa je bila v mladosti zelo lepa ženska), pripovedujejo pa tudi o nekem bankirju iz Bostona. Naj že bo kakorkoli, to stoji: ravno tisti dan, ko se je poročila z gospodom Armandom Doudierjem, so slavili tudi Jeanettin krst.

•

»Samo trenotek, da zvežem«, so bile pač besede, katere je Jeanetta izrekla največkrat v svojem življenju. Kot telefonistka v velikem hotelu je zaslužila na mesec sicer komaj po petsto frankov, toda drugače je bil ta poklic zelo zanimiv, ker je s svojega sedeža mogla zlahka pregledati vso prostrano hotelsko vežo.

•

Lou je bila zaposlena v veliki modni trgovini in je bila stara Jeanettina prijateljica. Lou je imela prijatelja, ki mu je bilo ime Mister Johson, in ta Mister Johnson je stanoval v hotelu, kjer je bila Jeanetta v službi. Lou ga je večkrat obiskala in je mimogrede prijazno pokimala Jeanetti. Bili sta si pač dobri prijateljici.

•

Gastona je Jeanetta že večkrat zavzeto opazovala. Imel je očarljive kravate in njegove obleke in vedenje je natančno ustrezalo vsem predpisom brevirja »The Gentlemen«. Poklic ga je pogostoma (da povemo čisto po pravici: skoro vsak večer) vodil v ta hotel. Ponižal se je namreč tako globoko, da je v baru po zvokih »Douglas black-band« sukal v plesu bolj ali manj okroglaste žene amerikanskih dobičkarjev. Skratka, bil je poklicni plesalec. Na dan je zaslužil povprek po dvajset frankov — pri čemer večerja in napitnine niso bile vštete.

•

Kot zadnja važna oseba tega prizora, zakaj drugače vse zgodbe ne moremo imenovati, ostane še lord Chesterfild. Prastaro plemstvo, štiridestletnik in lastnik premoženja, katerega si je že polnih dvanajst pokolenj Chesterfildov zaman trudilo pognati. Jeanetta je nekajkrat opazila, da se je njegov zdolgočaseni pogled časih ustavil na nji, toda nedolžno dete si ni pri tem nič mislilo.

»Jeanetta,« je dejala nekega dne Lou, ko je pred hotelom srečala prijateljico: »Že veš, da se ti smehlja sreča v osebi pravcatega, resničnega lorda, namreč lorda Chesterfilda? Zadnjič je opazil, da sem te pozdravila in zdaj ti hoče biti na vsak način predstavljen.«

Jeanetta se je čutila močno počaščeno, zakaj kateri ženski pa ni za zanimanje, ki ji ga izkazuje pravljično bogat lord.

»Povabil je Mr. Johnsona in mene v kabaret »Pri papigi« in prosi, da greš tudi ti z nami,« je nadaljevala Lou.

»Ampak, saj vendar nimam nič obleči.«

»Ampak, to je vendar najmanjša skrb, ti pač jaz posodim.« Jeanetta še ni bila nikoli »Pri papigi«, slišala pa je o lokalu že zelo mnogo. Odločila se je da sprejme vabilo.«

•

»Pri papigi« je Jeanetta videla Billyja Deema iz Kentuckyja, kako je plesal blackbotton. Videla je Bassy, črno revijsko zvezdnico. Poslušala je slovito »Foulton-band«. Plesala in zabavala se je z lordom. Slišala je nekaj o razkošnem avtomobilu znamke Packard in o potovanju v Nico. Jeanetta je bila očarana in očarljiva.

Pri mizi lorda Chesterfilda je stregel Marcel Buisson. Prav tisti Marcel Buisson, kateremu je nekoč neki ruski véliki knez zagnal v glavo hladilnik s šampanjcem, kar so pozneje spet poravnali z bankovcem za tisoč frankov. Teh tisoč frankov je bila največja napitnina, katero je Marcel kedajkoli prejel. Lord Chesterfild je zlomil ta rekord.

•

Godba je igrala »Jaz ljubim te«.

Lord Chesterfild je pripovedoval nekaj o lovu na tigre v Bengaliji in ravno opisoval, kako se je rokoval s podkraljem, ko je Gaston, ki je bil prav ta večer prost, stopil z nekim znancem v plesno dvorano.

Stran s pretiranimi najemninami!

Marsikdo se vprašuje, kaj je pravi vzrok, da so najemnine za stanovanja po vojni narasle do take višine, katere najemniki nikakor ne morejo več plačevati, kar nepretrgoma povzroča toliko gorja številnim družinam po mestih in trgih.

Večino najemnikov tvori srednji in delavski stan — uslužbenec in delavec — ki je pred vojno plačeval za stanovanje okoli $^1/_8$ svojih dohodkov. Stanovanje 3 sob je stalo okoli 40 kron, dohodkov pa je imel okoli 300 kron na mesec. Danes pa ima n. pr. dohodkov okoli 3000 Din, za enako stanovanje pa mora plačati okoli 1.300 Din, potem takem mora oddati hišnemu lastniku okoli **polovice**, svojih dohodkov. Dokler bo to nesorazmerje obstojalo, ne more priti vprašanje najemnin z dnevnega reda.

Podražitev stanovanj je predvsem povzročilo dejstvo, da hišni lastniki želijo imeti preveliko rento iz hišne posesti. Dočim je znašala obrestna mera pred vojno le 3.5%, hočejo posestniki imeti od hiše sedaj povprečno po 9 do 12%. Poleg tega je vplivala na podražitev stanovanj takoj po vojni nastala stanovanjska kriza, katera je zaradi velikega povpraševanja po stanovanjih od dneva do dneva pospeševala porast najemnin do prekomerne višine, katere se posestniki krčevito drže. Stanovanja v novih zgradbah so se določevala po višini gradbenih stroškov, po višini anuitet za najeto gradbeno glavnico, in po kvaliteti najemnikov, ki so bili iz ekonomsko boljših slojev, kakor industrijcev, rentnikov, višjih bančnih uradnikov itd. Ker so lastniki novih hiš poleg vsega tega še želeli svojo vloženo glavnico amortizirati v kolikor mogoče kratki dobi, so nastavili cene najemnin v novih hišah prekomerno visoko, za katerimi pa lastniki starih hiš tudi niso hoteli dosti zaostajati. Zaradi tega so se približevale najemnine v starih in novih hišah, ter so ostale do danes na isti višini vzlic temu, da zaradi splošne gospodarske krize najemniki nimajo niti dela niti zaslužka več in da so bile plače že ponovno znižane na zneske, kateri niti ne zadostujejo več za borno prehrano. Čuditi se torej ni, če stanovanjski najemniki v skrbi za svojo in svoje družine eksistenco zmerom energičneje zahtevajo, da se to nevzdržno stanje čim prej temeljito odpravi in s sedanjimi pridobitnimi razmerami spravi v sklad. Prišli so do prepričanja, **da je le v edinosti moč**, zaradi tega se organizirajo in iščejo skupno sredstva, ki bi naravnim in mirnim potom čimprej dovedla do omiljenj teh nevzdržnih razmer.

Vestnik

P. n. dopisnikom! Mnogim tovarišem, ki pošiljajo članke ali vesti našemu listu, ni prav jasna razlika med delokrogom **uredništva** in **upravništva**. Zato prav često pošiljajo posamezniki pismene prispevke, katere naj bi »Naš Glas« priobčil, upravništvu, naročnino pa nakažejo na uredništvo. S tem se dela samo nepotrebna zmeda in se povzročajo zamude. Zato prosimo vse p. n. dopisnike, naj si zapomnijo: Vse, kar naj bo v listu natisnjeno in ni plačan inserat ali plačana reklama notica, je naslovi**ti na uredništvo** (redakcijo). Vse, kar se pa tiče naročevanja lista ter oglašanja v njem, je pa poslati **upravništvu** (administracija) lista. Prosimo še enkrat vse tovariše, naj se po povedanem točno ravnajo. S tem nam olajšajo posel.

Posnemanja vredno! V sklad za gradnjo poslopja vseučiliške biblioteke v Ljubljani sta v zadnjem času darovali spet dve uradniški organizaciji vsaka po en kamen, t. j. po 10.000 Din. To sta bili ljubljanska sekcija Jugoslovanskega profesorskega društva in sekcija Združenja sodnikov. — Ko objavljamo to vest, ki dokazuje kako živo se naše slovensko uradništvo zaveda svojih kulturnih dolžnosti do ljubljanskega vseučilišča, ki brez popolne in vzorne urejene knjižnice ne more pravilno delovati, želimo, da bi enako požrtvovalnost pokazali tudi drugi stanovi oz. njihove organizacije.

Višji strokovni izpit. V Beogradu so položili višji državni strokovni izpit sledeči davčni uradniki: gg. **Haller** Leopold in **Ferenčak** Martin iz Maribora, **Rozman** Janko in **Rožaj** Janko iz Radovljice, **Šetina** Božidar iz Metlike, **Eržen** Josip iz Logatca, **Perkič** Franc iz Murske Sobote in **Šmid** Dominik iz Šoštanja. Čestitamo!

Nastavljanje osebja z natečaji. Prometno ministrstvo je nedavno objavilo, da se bodo v bodoče sprejemali v službo novi uslužbenci samo ob določenih rokih in na podlagi objavljenega natečaja. To velja za železniško in za poštno stroko. Ta važna in prepotrebna določba je prvi korak k popolni reorganizaciji sprejemanja prosilcev v državno službo. Le na ta način, da se da vsem prosilcem brez izjeme, ki žele biti sprejeti v državno službo, možnost, da se udeleže natečajev, bo omogočena državni upravi pravilnejša in pravičnejša izbira med prosilci, tako da se bodo mogli sprejemati v službo samo res najbolje kvalificirani in najsposobnejši kandidatje. Želeti bi bilo, da se ta praksa uvede tudi za vse ostale službene panoge.

V finančni stroki ni praznih mest. Ker so vsa mesta uradniških pripravnikov, zvaničnikov in služiteljev, katera so določena v letošnjem državnem proračunu za finančno ministrstvo in za podrejene urade (finančne direkcije, državna pravobranilstva, carinarnice, davčne uprave itd.) zasedena, se nove prošnje za sprejem ne bodo za enkrat več sprejemale. Že vložene prošnje se vrnejo prosilcem, kateri se pri tem opozore, da se prošnje vračajo samo zaradi proračunske nemožnosti. V bodoče se bodo vsa izpraznjena mesta razpisovala v dnevnikih in bodo pri sprejemu imeli prednost prosilci, katerim se zdaj prošnje vrnejo.

Sprejemanje geometrskih pripravnikov. Finančno ministrstvo je odločilo, da se bodo, če bo potreba in proračunska možnost, sprejemali v geometrsko službo pri katastrskih upravah samo tisti geometri, ki že imajo državni strokovni izpit. To se pravi, da se ne bodo pri katastrskih upravah v bodoče več sprejemali geometrski pripravniki, temveč samo v službo pri novem merjenju države, ki se vrši v južnih delih kraljevine. Prošnjam je priložiti kot dokaz, da prosilec ni v konkurzu oz. v kazenski preiskavi, potrdilo od okrožnega sodišča, ker se potrdila, katera izdajajo sreska sodišča, za to svrho ne smatrajo kot zadostna.

Pobiranje samskega davka. Na vprašanje, kako naj se pobira samski davek, če je uslužbenec po znižanju osebne draginjske doklade pričel prejemati manj kot 2.500 Din skupnih prejemkov na mesec, je davčni oddelek fin. ministrstva izdal posebno pojasnilo. Po § 2. zakona o davku na samce itd. se prične davčna obveznost 1. januarja prihodnjega leta izza leta, v katerem je obveznik dovršil 30. leto starosti, preneha pa s koncem leta, v katerem je dovršil 60. leto ali pa je sklenil veljaven zakon. Po § 3., točka 8 tega zakona je tak davčni obvezanec, če je v službenem razmerju in ne prejema več kot 2.500 Din na mesec, oproščen tega davka. Ta oprostitev velja seveda samo toliko časa, dokler ne prejema 2.500 Din na mesec, ko pa prejemki to vsoto prekoračijo, mora plačevati davek od dne, ko so se mu prejemki zvišali. Dosledno s tem načelom se samski davek ne more pobirati več od dne, ko so prejemki uslužbenca padli pod 2500 Din na mesec.

K znižanju prejemkov učiteljstva. V dravski banovini je približno 4.000 učnih moči na osnovnih šolah. Od teh je približno 800 poročenih učiteljic, tako da jih je z uredbo o znižanju doklad prizadetih vsaj 700. V državi je osnovnošolskega učiteljstva približno 24.000. Če vzamemo za vso državo isto razmerje, je verjetno, da je vsega okoli 4.000 poročenih učiteljic, ki so deloma ali popolnoma izgubile doklade. Poleg teh je pa še mnogo neporočenih učiteljev(-ic), katerim so se tudi znižali prejemki, ker stanujejo pri starših. Prizadetim je bila plača znižana za 200 do 775 Din na mesec. Če vzamemo kot povprečno znižanje po 400 Din na osebo, bi znašal prihranek pri 4.000 učiteljicah na leto 19,000.000 Din. Za nastavitev vsakega učiteljskega abiturienta je pa potrebnih na leto približno 15.000 Din. Z denarjem, ki je bil odtegnjen poročenim učiteljicam, bi se moglo nastaviti 1.200 novih učnih moči, iz kredita 17,000.000 Din, za kolikor je bil letošnji prosvetni proračun zvišan, se pa da nastaviti še nad 1000 abiturientov. Tako bi mogli dobiti službo skoro vsi učiteljski abiturienti, katerih je v vsi državi približno 3.000 brez posla. Prosvetni minister je v parlamentu obljubil, da se bodo vsi prihranki, doseženi z znižanjem prejemkov v prvi vrsti porabili za nastavitev novih učnih moči.

Iz organizacij

Zborovanje učiteljstva. Jugoslovansko učiteljsko udruženje ima svoj redni letni občni zbor v Beogradu, in sicer v dneh 23., 24. in 25. avgusta. Na občnem zboru se bo volil tudi novi izvršni in nadzorni odbor, ter so na sporedu zborovanja med drugim tudi spremembe in dopolnitve pravil.

Pravno varstvo organiziranega učiteljstva. Lanski banovinski občni zbor JUU je sprejel predlog gospodarskega odseka navedene osrednje učiteljske organizacije, da se ustanovi pri ljubljanski sekciji posebni obrambni sklad, ki bo služil za pravno razčiščenje načelno važnih zadev. V ta sklad prispeva vsak učitelj — član ljubljanske sekcije po 5 Din na leto.

Za poštarske zdravstvene ustanove. Združenje p. t. t. uslužbencev je predložilo upravi pošte in telegrafa v prometnem ministrstvu spomenico, s katero prosi za dovoljenje, da bi organizacija smela postavljati posebne kioske za prodajo poštnih vrednosti, kolekov in tobaka v poslopjih glavnih pošt v banovinskih mestih. To je bilo dovoljeno poštnim organizacijam že na Češkoslovaškem, Madžarskem in drugod, pa tudi pri nas je pred leti imenovano društvo otvorilo take prodajalnice že v Ljubljani, Zagrebu in Splitu. Dohodek od prodaje teh predmetov naj bi se uporabljal za povečanje sredstev, ki naj služijo za ustanovitev in vzdrževanje socialnih in dobrodelnih ustanov zlasti sanatorijev in okrevališč za poštno osebje. Na ta način bi se zbrala znatna sredstva, ne da bi se obremenil državni zaklad, hkrati pa bi se moglo koristiti socialnemu zboljšanju stanu p. t. t. uslužbencev.

Izlet železniških uradnikov. Osrednji odbor Združenja železniških uradnikov v Zagrebu priredi v kratkem velik izlet članstva na Rumunsko in Bolgarsko. Za izlet vlada živahno zanimanje in se je prijavilo že precej članov. Društvo je zaprosilo za vožne ugodnosti po železnicah in parobrodih, naših in inozemskih.

Upokojenška organizacija. Zagrebško združenje drž. upokojencev je ob občnem zboru imelo 2734 članov, od teh je v Zagrebu 1040, izven pa 1694. Posmrtni sklad šteje 2371 članov. V prvem letu je umrlo 62 članov, od teh jih je 40 imelo pravico do posmrtnine. Izplačalo se je preostalim po 2000 Din, skupaj torej 80.000 Din. Dvema revnima članoma, ki še nista imela pravico do posmrtnine, je organizacija dala po 1000 Din podpore. Posmrtni sklad znaša nad 65.000 Din.

Zadružne vesti

Učiteljska tiskarna. Konec maja se je vršil redni občni zbor zadruge »Učiteljske tiskarne«. Zborovanje je bilo izredno dobro obiskano, tako da je bilo zastopanih nad 100 zadružnikov. Spored zborovanja je potekel v najlepšem redu in sporazumu. Z vzklikom so bili izvoljeni odborniki v upravni svet in nadzorstvo, ker so člani prejšnjih odborov solidarno stavili svoja mesta občnemu zboru na razpolago. V upravnem svetu so gg. E. Gangl, R. Grum, F. Juvanec, Iv. Kocjančič in A. Skulj. S tem zborovanjem je organizirano učiteljstvo storilo važen korak na poti k gospodarski okrepitvi in pritegnitvi čim večjega števila članov v krog zadružnikov Učiteljske tiskarne, ki naj bo središče in matica vseh učiteljskih gospodarskih ustanov. Zato je treba, da pristopi k zadrugi kar največ učiteljev, članov JUU.

Dobava premoga iz državnih rudnikov. Na podlagi § 82. zak. o zadrugah državnih uslužbencev je izdal minister za gozdove in rudnike pravilnik o prodajanju premoga iz državnih rudnikov nabavljalnim zadrugam drž. uslužbencev. Po pravilniku smejo uradniške nabavljalne zadruge kupovati za svoje člane premog iz drž. rudnikov po režijskih cenah. Jemati ga morejo toliko, kolikor potrebujejo za zadružne potrebe in za lastno uporabo svojih članov. Vsak član ima pravico do naslednjih maksimalnih količin premoga na leto: samci po 2.5 ton, oženjeni brez otrok po 6 ton, tisti, ki imajo po 3 družinske člane, katere morajo vzdrževati po 7 ton, kdor pa ima nad 3 rodbinske člane, po 8 ton. Cene premogu določa ministrstvo za gozdove in rudnike. Količina premoga, ki gre posameznemu zadružniku, je njegova osebna pravica, kate-

---

Za mizo lorda Chesterfilda so pili že četrto steklenico šampanjca, vsaka po štiristo frankov. Gaston se je s prijateljem zadovoljil s steklenico bordôjca po šestdeset frankov.

Gaston se je razgledal po dvorani. »Aha, čedna punčka,« si je dejal ta Don Juan, ko je opazil Jeanetto, »to bi pa lahko speljali staremu.« In pričel jo je pozorno meriti z očmi.

Jeanetta je bila majhna, neizkušena deklica. Šampanjec ji je stopal v glavo. Pri lordu Chesterfildu se ji je smehljala sreča, zahotelo se ji je pa, da bi jo poskusila tudi z lepim Gastonom, zakaj brala je v nekem romanu, da imajo vse velike dame polusveta po dva prijatelja, mladega in starega, in Jeanetta je hotela postati prav velika dama.

*

»Dovolite?« Poklon lordu Chesterfildu, poklon Jeanetti. Ni se dolgo pomišljala, kar zdrsnila je Gastonu v objem. Plesal je odlično, tako odlično, kakor mora plesati poklicni plesalec enega najboljših pariških hotelov. Jeanetta je bila blažena.

Ker sta se Lou in Mr. Johnson mudila v baru, je lord Chesterfild obsedel sam za za mizo, izpil peto steklenico šampanjca in čakal na Jeanetto. Navsezadnje je ples končal, sedla je zopet k njemu in lahko je nadaljeval svojo zgodbo.

*

Spet je zaigrala godba, spet je Gaston poprosil Jeanetto za ples in spet je lord Chesterfild sam za mizo. Naročil je šesto steklenico šampanjca.

*

»Ko sem na sinjem Nilu streljal povodne konje, se mi je tole pripetilo,« je razlagal lord Cesterfild. »Skočim v čoln, sluga mi pomoli puško in odveslam od brega.« Tod je Gaston v tretjič prekinil lorda Chesterfilda. Spet bi rad plesal z Jeanetto. Tudi nji je čisto prav in ustane.

Gaston je preljubezniv. Na vsak način hoče popiti z Jeanetto čašico likerja. »Pridite vendar za trenotek v bar.« — »Ampak, saj imam vendar spremljevalca.« — »To vendar nič ne škodi, gospod niti ne bo nič vedel, saj prav nič ne pazi na to.« In Jeanetta se je dala pregovoriti.

*

»Plačam! — Koliko? — Tritisoč osemdeset frankov.« Lord Chesterfild da tritisoč dvesto frankov in položi račun na mizo. Ples je končan, Gaston spremlja Jeanetto, se v zahvalo pokloni lordu Chesterfildu in se hoče vrniti k svoji mizi.

»Mladi mož, samo besedico.«

Gastonovi predniki so bili francoski plemiči, zato ve, kaj pride zdaj in si je popolnoma na jasnem, kako se je treba obnašati v takih primerih. Pripravljen je za vsakršno zadoščenje.

»Mladi mož, predlagam vam majhno kupčijo.« Glas lorda Chesterfilda je popolnoma miren. »Očividno vam je moja dama zelo všeč, vi pa nji nič manj. Prevzemite vi izdatke za nocojšnji večer, saj znašajo komaj tritisoč osemdeset frankov, tu je račun, in zabavajte se z lady kar lepo naprej.«

Gaston, ki ni izgubil zavesti niti tedaj, ko ga je nekoč zalotil neki Španec, ravno ko je objemal njegovo ženo, si ne vé pomagati. Samo nekaj mu je jasno: gre za čast francoskega plemiča. Potegne iz žepa listnico. Brska po skrivnem predalu in potegne na svitlo tisoč, dvatisoč, dvatisoč petsto, tritisoč, tritisoč sto frankov. Kakor, da je bil odštel, več nima pri sebi. Lord Chesterfild ravnodušno pobere denar, mu vrne dvajset frankov, vstane in pomigne natakarju.

*

»Nate, moj ljubi, pa si privoščite, kar vas je volja.«

Osupli Marcel Buisson drži tritisoč sto frankov v rokah, največjo napitnino, kar jih je prejel v življenju.

*

Lord Chesterfild odide z Lou in Mr. Johnsonom iz dvorane. Razkošen auto neslišno drsi po asfaltu.

Gaston sedi z Mrs. Lew iz Chikaga (njen mož je znani konservni fabrikant) v baru. Prihranki treh mesecev so izgubljeni. To znači, da se bo v počitnicah moral odpovedati potovanju v Deauville, svilenim srajcam, ovratnicam. Gaston pleše z Mrs. Lew, a od nocoj se je njegov honcrar podvojil.

*

Čisto v kotu naslanjača, v stenski vdolbini dvorane »Pri papigi« se v krčevitem joku zvija drobno telo. Debele solze kapljajo na črno svileno obleko.

Jeanetti se je bila nasmehnila sreča...

re ne more prenesti na nikogar, čeprav je ta oseba morda član zadruge. Zadružnik, ki je svoj premog prepustil drugemu, izgubi za eno leto to ugodnost. Razen tega mora povrniti državnemu rudniku razliko med znižano in normalno ceno. Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sme po svojih odposlancih pregledavati nabavljalne zadruge, če postopajo točno po prednjih predpisih.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Borba proti nezaposlenosti

Pregled nezaposlenega učiteljstva. V naši banovini je v zadnjih treh letih dovršilo državna učiteljišča 653 kandidatov, od teh 244 gojencev in 409 gojenk. Na zasebnih redovniških učiteljiščih (Ljubljana, Maribor, Škofja Loka) je dovršilo nauke 144 gojenk, skupaj je torej bilo vseh absolventov 799. — Prošnje za državno službo je vložilo od 244 abiturijentov samo 135. Nekateri morajo odslužiti še kadrski rok, drugi pa sploh ne nameravajo vstopiti v državno službo. Od 135 prosilcev jih je bilo nastavljenih 114, t. j. 84'4% prosilcev ali 46'7% vseh absolventov. Od absolventk jih je v raznih službah komaj dobrih 60.

Zdravniška zbornica in razdelitev služb. Ljubljanska Zdravniška zbornica je nedavno sprejela sklep, da z vso avtoriteto izvede razne ukrepe ministrstva za narodno zdravje, po katerih bi se morale odstraniti kričeče razlike med prejemki posameznih zdravnikov. Znano je, da so si poedini zdravniki znali zbrati po več služb, ki jim donašajo prav lepe dohodke, medtem ko premnogi, zlasti mlajši njihovi stanovski tovariši trpe pomanjkanje in imajo skrajno nezadostne dohodke. Zato je ministrstvo za narodno zdravje odločilo, da smejo imeti državni zdravniki, ki so zaposleni v bolnicah, postranske službe samo pod posebnimi pogoji ali pa sploh ne. Tudi za zdravnike železniškega bolniškega fonda je bila izdana slična odredba. Ljubljanska Zdravniška zbornica je sedaj zahtevala od vseh članov, katere zadenejo navedene ministrske odredbe, naj se takoj odpovedo službam, katerih ne smejo izvrševati. V javnih bolnicah po naši banovini je približno 30 sekundarijev, ki čakajo na službo izven bolnice, okrog 20 mladih zdravnikov opravlja po bolnicah službo volonterjev, ker nimajo druge možnosti za obstoj, razen tega je pa še približno 30 zdravnikov, ki bodo v kratkem dovršili bolniško prakso (staž) in bodo brez posla in zaslužka. Če se navedeni ukrepi zbornice res izvedejo, bo nezaposlenost med mlajšimi zdravniki močno ponehala.

Nove knjige

»Mladika«. V 5. letošnji številki so razen nadaljevanj celoletnih leposlovnih in poučnih prispevkov še črtice J. Jalna in J. Plestenjaka ter J. Vovka. V 6. številki je objavljena krajša črtica Jalna in J. Rožencveta. Nadaljuje se zelo zanimiva razprava dr. Steléta o zgodovini slovenskega cerkvenega slikarstva, ki je bogato ilustrirana s posnetki starih stenskih cerkvenih slik. Avtobiografskega značaja je zbirka spominov Antona Komarja »Mojdunaj!«, ki vsebuje mnogo zanimivih reminiscenc na naše predvojno dijaško življenje na Dunaju in na nekatere vodilne slovenske može. Zanimiva so tudi razpravljanja dr. Janeza Plečnika o zdravstvenih in jezikoslovnih vprašanjih. Mons. Tomo Zupan nadaljuje svoje prispevke k Prešernovemu življenjepisu. Majska številka objavlja slike Franceta Koširja, junijska pa, mimo drugih, venec reprodukcij po delih Toneta Kralja, ki so bila pravkar razstavljena v Jakopičevem paviljonu. — Mladika se naroča v Celju, Mohorjeva tiskarna, in velja za vse leto samo 84 Din.

»Naš rod«. Z 8. številko, ki je nedavno izšla, je zaključil naš najbolj razširjeni mladinski list svoj V. letnik. Če pregledujemo kazalo, najdemo med sotrudniki v leposlovnem delu več prav znanih imen naših pisateljev. Sodelovali so med drugimi tudi Fr. Bevk, A. Cerkvenik, Krista Hafnerjeva, M. Jarc, Marija Kmetova, pok. S. Kosovel, B. Magajna, pok. Fr. Milčinski, Iv. Pregelj itd. Prispevali so pa razne člančiče in druge prispevke najrazličnejši sotrudniki. Razen leposlovja je list uvedel stalno rubriko »Naše morje«, »Mlado brstje«, »Doma in po svetu«, »Otroška delavnica« in »Mladina piše«. Mnogo zanimanja je vzbudila tudi povest A. Milkoviča: »Medved Markec«, ki je zdaj že izšla v ponatisu. Največ zabave so pa imeli mladi bralci z »Brdavsom«, katerega je v znanem načinu slikal Oton Gaspari. Kot ilustratorji so sodelovali med drugimi M. Gaspari, Fr. Gorše, B. Jakac, T. Kos in T. Kralj. — »Naš rod« izhaja v nakladi preko 20.000 izvodov in je najbolj razširjen, pa tudi vsebinsko najpopolnejši in oblikovno najbolj dovršen slovenski mladinski list. Z izdanji »Mladinske matice« vred velja samo Din 22.50 na leto. Jugoslovanskemu učiteljskemu združenju, ki ga izdaja in uredniku, Jos. Ribičiču, je treba k lepemu uspehu, katerega si je list nesporno priboril, toplo čestitati.

Po svetu

Zvišanje prejemkov na Angleškem. V načrtu državnega proračuna za prihodnje proračunsko leto je angleška vlada sprejela določbo, da se plače drž. uslužbencev in pokojnine za določen del zvišajo, tako da bodo dosegle skoro isto višino, katero so imele pred zadnjim znižanjem v letu 1931. Nedavno so se vršili razgovori med zastopniki angleškega zakladnega fin. ministrstva in državnih uslužbencev. Ti zahtevajo razen zvišanja prejemkov na višino prejšnjih plač še nadaljnje zvišanje prejemkov najnižjih kategorij. Če bi se vsi prejemki zvišali na višino, katero so imeli leta 1931., bi bilo treba za kritje poviška 24 milijonov funtov. Zakladni minister je izjavil, da upa najti sredstva za povišanje prejemkov.

Varčevanje na Bolgarskem. Nova vlada, katero je nedavno postavil bolgarski kralj, je izdala vrsto odredb, ki imajo namen doseči v državnem gospodarstvu kar največje prihranke. Tako je bolgarska vlada odločila, da se znižajo vsem ministrom plače za polovico. Odslej se jim odvzame tudi pravica do posebnih železniških salonskih voz in avtomobilov. V bodoče bo imel vsak minister samo po en uradni avtomobil, toda izključno za službeno uporabo, na železnicah pa pritiče ministrom samo poseben oddelek I. razreda. Nova vlada je izdala tudi določbo, s katero se uvaja smrtna kazen za vsakogar, ki oškoduje državno blagajno ali ki ponuja oz. sprejme podkupnino pri državnih dobavah.

Učiteljske razmere v Avstriji. Avstrijsko osnovno-šolsko učiteljstvo se nahaja v izredno težkem gmotnem položaju. Kakor vsem ostalim zveznim uslužbencem v Avstriji so jim bili prejemki že ponovno znižani, nedavno spet v obliki raznih občutnih davščin na prejemke. Ker so pa zdaj posamezne dežele zaradi slabega finančnega položaja znižale učiteljske prejemke za 16 do 30%, je postal položaj učiteljstva naravnost neznosen, tako da so med vsemi avstrijskimi javnimi uslužbenci najslabše plačani. Učiteljske družine zaradi tega trpe hudo pomanjkanje. Glavni odbor avstrijskega Lehrerbunda je na svojem zborovanju izdal javen poziv odločujočim činiteljem v državi, naj v interesu socialne vesti čimprej odpomorejo učiteljstvu.

Organizacija nemških državnih uradnikov. Pred narodno socialistično revolucijo je bilo v Nemški republiki nad 900 organizacij državnih uradnikov. Ko je prevzel vlado Hittler, je bil, kakor za vse ostale stanovske organizacije, določen tudi za uradniška združenja poseben državni komisar, ki naj bi iz vseh organizacij ustvaril enotno združenje za vso državo. To »vistosmeritev« je izvršil komisar Neef in je v začetku tega leta pričela poslovati nova Zveza nemških državnih uradnikov. Zveza je po pravilih organ nacionalno-socialistične stranke in je kot taka tudi organ nemške vlade. Odbori dosedanjih uradniških organizacij so pozvali članstvo, naj takoj pristopijo k novi zvezi. Članarina znaša 1'30 marke za člane nacionalno-socialistične stranke, drugi plačajo 1 marko na mesec več. Vsak član ima s tem pravico, da se po njegovi smrti izplača preostalim posmrtnina v višini 600 mark. V zvezi so združena najrazličnejša uradniška društva vseh mogočih panog. Ta društva zasledujejo različne cilje: strokovne, stanovske, družabne in gospodarske, pa tudi dobrodelne in sportne. — Kakšen pomen in vpliv naj ima taka nesvobodna organizacija, ki jo vodi vlada po svojem zastopniku, in to povsem diktatorsko, je vprašanje. Tudi je dvomljivo, če more organizacija, ki združuje tako različne skupine interesentov, nuditi istim kako resnično korist. V prejšnjih časih so bile nemške uradniške organizacije vzorno delavne in so mogle služiti za vzgled agilnih in uvaževanih stanovskih združenj.

Reorganizacija ruskih železnic. Uprava ruskih železnic je izvedla veliko reorganizacijo. Odpravilo se je birokratično uradovanje in so se nadštevilni tehnični uradniki, ki so prej opravljali navadne pisarniške posle po uradih, dodelili eksekutivni službi. Reorganizacija je pokazala dober uspeh, tako da je bilo mogoče prav kmalu zvišati osebju prejemke. Vlakovodjem, ki so prejemali prej po 145 oz. 135 rubljev, so se zvišali prejemki na 200—250 oz. na 160—180 rubljev. Tudi delovodjem v delavnicah so se zvišale plače od 280—360 rubljev na 400—500 rubljev na mesec. Slično so se zvišali tudi prejemki ostalega osebja.

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.

Poštni čekovni račun štev. 10681 / Telefon štev. 3413

Posojila tudi ranžijska (do Din 10.000·-) vsem javnim nameščencem po 8 % proti zaznambi na plačo in poroštvu. Hranilne vloge na hranilne knjižice in vloge v tek. rač. obrestuje, ako so vezane na krajšo dobo, po 5 % — 6 ½ %. Izplačila promptna. Tovariši, rešila nas bo samo stanovska in zadružna zavednost.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana
Frančiškanska ulica
Telefon štev. 2312
Račun pošt. hran. 10.761

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejših do najmodernejših

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov

Lastna tvornica šolskih zvezkov

Nogavice, kravate, žepne robce, rokavice, vezenine, čipke, D. M. C. sukanec, gumbi, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje v največji izberi pri

Josip PETELINC, Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika) ob vodi

Tovariši!

Kupujte svoje potrebščine pri tvrdkah ki inserirajo v „NAŠEM GLASU“

IVAN PERDAN NASL.
LJUBLJANA

Veletrgovina kolonijalnega in specerijskega blaga

Nudi po najnižji dnevni ceni: kavo, riž, testenine, najfinejše namizno olje, čaj, žganje ter vse drugo specerijsko blago

POSTREŽBA TOČNA IN SOLIDNA

KROJAŠKI ATELJE

Fran Iglič, Ljubljana
Pražakova ulica

Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih. Lastna zaloga modnega blaga. Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Priporočamo tvrdko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin.

Kr. dvorni dobavitelj

ANTON VERBIČ, Ljubljana

Delikatese Telefon 2673 **Špecerija**

Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, Ljubljana

Vodnikov trg št. 5. **r. z. z o. z.** **Telefon št. 2421.**

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga pri Zadrugi državnih železničarjev in pri tvrdki Teokarovič.

Širite zadružno misel med svojimi tovarišil

Izdaja za konzorcij „Naš Glas“ odgovorni urednik dr. Karl Dobida. — Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Francè Štrukelj). Vsi v Ljubljani.